

V. Priskonkurrencer.

Til Besvarelse af de for Aaret 1889—90 af Universitetet udsatte 13 Prisopgaver*) indkom i Aaret 1890—91 sytten Afhandlinger, nemlig to statsvidenskabelige, en lægevidenskabelig, fire filosofiske, en klassisk-filologisk, to østerlandsk-filologiske, fire romansk-filologiske, en matematisk og to kemiske. Af disse Afhandlinger fandtes den lægevidenskabelige, to af de filosofiske**), den ene af de østerlandsk-filologiske, to af de romansk-filologiske**) og den ene af de kemiske værdige til Prisen. Accessit tilkjendtes begge de statsvidenskabelige Afhandlinger, den ene af de filosofiske, den ene af de romansk-filologiske, den matematiske og den ene af de kemiske. Forfatterne fandtes at være***):

Af de prisbelønnede Afhandlinger:

Cand. med. & chir. *M. Knudsen*, af den lægevidenskabelige,
Frøken *Kirstine Frederiksen*, af den ene filosofiske,
Cand. theol. *F. L. J. Østrup*, af den anden filosofiske,
Dr. phil. *S. Sørensen*, af den østerlandsk-filologiske,
Cand. mag. *Hans Kr. Søltoft Jensen*, af den første romansk-filologiske,
Stud. mag. *William Sporon*, af den anden romansk-filologiske,
Stud. polyt. *M. C. Harding*, af den kemiske.

Af de Accessit tilkjendte Afhandlinger.

Cand. mag. *Birger Hansted*, af den anden statsvidenskabelige,
Stud. mag. *Axel Dam*, af den filosofiske,
Stud. mag. *Henrik Madsen*, af den romansk-filologiske,
Stud. mag. *Albert Wulfsberg-Høst*, af den matematiske,
Assistent ved den polytekniske Lærestalts Laboratorium, Cand. polyt. *Julius Petersen*, af den kemiske.

Vedkommende Censurers Bedømmelser af de indkomne Afhandlinger lyde saaledes:

I. *De statsvidenskabelige Afhandlinger.* Som Besvarelse af den statsvidenskabelige Prisopgave for 1889—90: »En historisk Fremstilling af den danske økonomiske Litteratur i dette Aarhundredes første Halvdel tillige med en Paavisning af, hvorledes den er paavirket af den samtidige udenlandske Litteratur» — er der indkommet to Afhandlinger.

Den første af disse med Motto: »Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas« begynder med en Fremstilling af den udenlandske økonomiske Litteraturs Historie, væsentlig et temmelig tørt og skematisk Uddrag af Kantz, Roscher og Andre; derefter følger en Udsigt over den danske økonomiske Litteratur i forrige Aarhundrede, og først saa begynder Behandlingen af den stillede Opgave. Idet Forfatteren saaledes uden Grund og med liden Frugt har udvidet Opgaven, har han afskaaret sig fra at faae Tid til at fuldende Besvarelsen, saa at han ikke har naaet at medtage alle de Skrifter, der burde have været omtalte. Hovedmangelen ved Afhandlingen

*) Jfr. Univ. Aarb. for 1889—90 S. 279.

**) Ved Kirke- og Undervisningsministeriets Skrivelse af 18. April 1891 er der blevet meddelt Tilladelse til, at der uddeles Prisedaille for de to Afhandlinger, der bleve kjendte værdige til Prisen.

***) Forfatteren af den første af de statsvidenskabelige Afhandlinger havde erklæret, at han ikke ønskede sin Navneseddel aabnet, hvis han ikke opnaaede Prisedaille.

er dog den, at Forfatteren altfor ofte fortaber sig i et Referat af de enkelte Skrifter uden at samle og indordne Stoffet under almindelige Synspunkter. Men flere af Afsnittene ere dog ret tilfredsstillende behandlede. Forfatteren var i det Hele rigtig paavist Paavirkningen fra den samtidige udenlandske Litteratur og har ogsaa bestræbt sig for at paavise Forbindelsen mellem de enkelte Forfattere og de enkelte Skrifter. Vi tro derfor, trods de fremhævede Mangler, at kunne tilkjende denne Afhandling et Accessit.

Den anden Afhandling med Motto: »Præ omnibus quæramus verum« giver en udførlig og med Flid udarbejdet Oversigt over den paagældende økonomiske Litteratur, derunder ogsaa Piecer og Tidsskrifter. Men Afhandlingen lider af følelige Mangler. Det er saaledes kun i ringe Grad lykkedes at paavise, hvorledes de danske Forfattere ere paavirkede af den samtidige udenlandske Litteratur, og der er lagt altfor liden Vægt paa at give et Overblik over den økonomiske Opfattelses Udvikling og successive Fremadskriden. Afhandlingen fortaber sig i endnu højere Grad end den førstnævnte i Enkelteder uden at sondre mellem Væsentligt og Uvæsentligt. Stoffets Ordning og Gruppering lader meget tilbage at ønske, og medens enkelte fremragende Forfattere ikke ere medtagne, ere andre, som have været uden al Betydning, behandlede med trættende Bredde. Imidlertid have vi dog ment nærmest af Hensyn til den udviste Flid og den ret betydelige Litteraturkundskab, som er lagt for Dagen, at kunne tilkjende ogsaa denne Forfatter et Accessit.

Kjøbenhavn i Marts 1891.

Will. Scharling.

V. Falbe Hansen.

H. Westergaard.

II. *Den lægevidenskabelige Afhandling.* Som Besvarelse af Universitetets for 1889—90 stillede Prisopgave i Lægevidenskaben: »En Fremstilling af den purulente Pleuritis' Pathogenese, der maa belyses ogsaa ved egne Undersøgelser« — er indkommet en Afhandling med Motto: »quem non tenuit ausis tamen exidet magnis«. Forfatteren af denne om Flid og Dygtighed vidnende Afhandling har delt den i tre Afsnit, hvoraf det første behandler den purulente Pleuritis' Pathogenese for Bakteriologiens Røgriben, det andet giver en Oversigt over de bakteriologiske Undersøgelser af Exudatet, og det tredje indeholder Forfatterens egne Undersøgelser. I det første Afsnit støtter Forfatteren sig til en temmelig fuldstændig Betyttelse af Litteraturen og vurderer i en objektiv og forstandig Fremstilling de fremsatte Anskuelser og viser navnlig, hvor sjældne de saakaldte primære purulente Pleuriter i Virkeligheden ere. I det andet Afsnit samler Forfatteren de bakteriologiske Undersøgelser over den purulente Pleuritis og gennemgaaer navnlig Pneumokokkens og Tuberkelbacillens Forekomst og Rølle i de sekundære Empyemer ved Pleuropneumoni og Tuberkolose, der næst Forekomsten af Pneumokokken ved primære Pleuriter og endelig Forekomsten af Staphylo- og Streptokokker ved disse. Igjennem en skarp Kritik kommer Forfatteren til en klar Fremstilling af hvad der mangler i vor Kundskab om Empyemets Udvikling, og de paaviste Mangler stræber han nu at udfylde i det tredje Afsnit. Forfatteren meddeler her Resultatet af sine egne Undersøgelser. Han har i et Aar samlet Materiale af de paa vore større Hospitaler undersøgte Empyemer, og det maa erkjendes, at Forfatteren her har udført et stort Arbejde, som ogsaa har sin Betydning for Opfattelsen af Spørgsmaalet. Ved hver enkelt Tilfælde af Empyem har Forfatteren dels undersøgt Exudatet paa Bakterier, dels paavist disses pathogene Egenskaber gjennem deres Paavirkning af Pleurasækken — ved Hjælp af Indsprøjtninger i denne hos Dyr. De af Forfatteren anvendte og in extenso meddelte Fremgangsmaader ere betryggende, og Afhandlingen er ledsaget af et større Antal mikroskopiske Præparater. De Resultater, Forfatteren kommer til, bekræfte og støtte andre Undersøgeres, saaledes at flere tvivlsomme Punkter naa siges at være blevne mindre tvivlsomme, om Forfatteren end ikke har opnaaet en fuldstændig Løsning. Afhandlingen røber overalt Flid, forstandig

Opfattelse og Dygtighed og fortjener derfor at belønnes med Universitetets Guldmedaille.

Kjøbenhavn den 23 Februar 1891.

C. With.

C. Reisz.

III. *De filosofiske Afhandlinger*: Som Besvarelse af den filosofiske Prisopgave 1889—90: »Der ønskes en ordnet Fremstilling og Begrundelse af de vigtigste almene Love for Opdragelsen, som lade sig udlede af de nyere Psykologi og Ethik« — er der indkommet fire Afhandlinger.

Den af disse, som har til Motto: »Das Kindsein muss das Menschwerden nicht hindert, und das Menschwerden nicht das Kindsein« (Schleiermacher), giver, før den den gaaer ind paa den direkte Besvarelse af Opgaven en kortfattet Fremstilling af de pædagogiske Retninger, der særligt ere prægede af Paavirkning fra den humane Ethiks og Erfaringspsykologiens Side. Denne Fremstilling udmærker sig ved det fyldige Kjendskab til Pædagogikens Historie, som viser sig at staa til Forfatterens Raadighed, og nu anvendes til en i det Hele træffende og interessant Karakteristik af de vigtigste moderne pædagogiske Standpunkter i deres Sammenhæng med Psykologi og Ethik. I Afhandlingens anden Del søger Forfatteren at vise, hvorledes de pædagogiske Principer i det Enkelte kunne begrundes. Her omhandles det naturlige (nedarvede) Grundlag, hvorpaa Opdragelsen skal bygge, og det Ideal, hvorfra den ledes, saavel som den Methode, den maa følge, og der Kredt, den kan udstrækkes til. Dette Parti er ikke saa vellykket, som det første; der gjør sig paa flere Punkter gjældende en vis Vagthed i Tankegang og Gjennemførelse. Men som Helhed forekommer Afhandlingen os at være værdig til den udsatte Pris.

En anden Afhandling har til Motto: »Non scholæ, sed vitæ«. Dens Fortrin er en klar Fremstilling, som støtter sig til Exempler, der ere hentede fra Forfatterens egen pædagogiske Erfaring. Efter først at have drøftet Opdragelsens ethiske Grundlag, undersøger Forfatteren særligt Erkjendelsens Følelsens og Villiens Opdragelse. Hvad der savnes, er en bestemt Tilbageførelse af de fremstillede Erfaringer og Regler til almindelige psykologiske og ethiske Sætninger. Afhandlingen har i det Hele en vel populær Karakter. Paa Grund af dens nævnte Fortrin og den Dygtighed, hvorefter den vidner, saalænge det ikke gjælder om Paavisning af de sidste theoretiske Principer, bør der dog tildeles den et Accessit.

En tredje Afhandling, som har til Motto: »Was Lehrern zur Richtschnur dienen soll« (Kant), er i sin Tankegang saa lidet fast, røber saa utilstrækkeligt Kjendskab til Litteraturen og kommer i det Hele saa lidet ind paa en virkelig Behandling af Spørgsmaalet, at der ikke kan tildeles den nogen Pris.

Den fjerde Afhandling, hvis Motto er: »Præsens imperfectum, perfectum futurum«, indkom først, efterat Fristen var udløbet, og havde saaledes formelt ingen Ret til at komme i Betragtning. Efter en Beslutning af de filosofiske Fakultet have vi dog optaget den til Bedømmelse under Forudsætning af, at den ikke kom til at staa nogen af de i rette Tid indkomne Besvarelser iveau med Prisbelønningen. Forfatteren undersøger først Opdragelsens Mulighed og Rækkevidde, idet han tager sit Udgangspunkt fra de Ændringer og Dispositioner, som enhver Paavirkning udefra mere eller mindre frembringer. Det sidste Maal for Opdragelsen stilles af Ethiken medens Psykologien skal paavise Midler til at naa det. Den saaledes udtalte Grundtanke udvikles derefter nærmere gennem en Række af Betragtninger og Exempler, der vidne om ikke ringe psykologisk Sans og om gode Kundskaber. Endelig betragtes i særegne Afsnit den legemlige og den sjælelige Opdragelse. Forfatteren viser her Forstaaelsen af Vexelvirkningsforholdet mellem de forskellige Elementer i det aandelige Liv saavel som de indirekte virkende Forholds store Betydning. Skjønt ikke alle Afsnit ere lige heldige, og skjønt der kunde være sket en mere udstrakt Benyt-

else af den udenlandske Litteratur, finde vi dog Afhandlingen værdig til at modtage Medaille.

Den 10. Marts 1891.

H. Høffding.

K. Kroman.

IV. *Den klassisk-filologiske Afhandling.* Som Besvarelse af Prisopgaven i klassisk Filologi: »Dansk Oversættelse af en Bog af Status' Silvæ illigemed latinsk Commentar til samme« er indkommet en Afhandling med Motto: »Diu multumque dubitavi«.

Forfatteren, der selv siger i sin Indledning, at han kun har studeret Filologi i kortere Tid, har ikke været Opgaven voxen, saa meget mindre om han først har faaet begyndt paa Arbejdet, efterat Halvdelen af Tiden er forløben. Af Mangel paa Tid har han næsten helt afholdt sig fra Lealfortolkningen, der netop ved denne Opgave maatte spille en fremtrædende Rolle, og, forsaavidt der i det Hele findes Noget herhen hørende, er det væsentlig kun spredte Henvisninger til bekjendte Haandbøger. Allerede dette vilde være Grund nok til at afvise Afhandlingen; men heller ikke det, der er leveret, er paa nogen Maade tilfredsstillende. Af en i og for sig prisværdig Sky for at optage unødvendige Konjekturen, vrager han selv absolut nødvendige og gode Rettelser (af Markland og Andre), ja omtaler dem oftest slet ikke, og han forsøger hellere at redde Overleveringen i daarlige Haandskrifter ved Forklaringer, der ere aldeles umulige. Overhovedet er hans Kjendskab til det latinske Sprog mangelfuldt, og baade hans latinske og hans danske Stil er fuld af Pletter. Der kan derfor ikke tilkjendes Forfatteren nogen Belønning.

Den 13de Marts 1891.

J. L. Ussing.

M. Cl. Gertz.

O. Siesbye.

V. *De østerlandsk-filologiske Afhandlinger.* Som Besvarelser af Opgaven i østerlandsk Filologi for Aaret 1889—90 saalydende: En Fremstilling af Mythen om Vritra efter Mahábhárata, er der indkommet to Afhandlinger.

Den første af disse, der har til Motto: »Nāsty udyamasamo bandhuh, kurvāno nāvasīdati« er meget udførligt og grundigt og tillige godt anlagt Arbejde, der vidner om indgaaende Kjendskab til den indiske Litteratur og om betydelig Modenhed. I en udførlig Indledning giver Forfatteren først en Fremstilling af den vediske Mythologis System og Udvikling som Præmisser for selve Besvarelsen af den stillede Opgave. Saa meget dette Afsnit end indeholder af Interesse, maa det dog siges, at det, som Indledning betragtet, gaaer vel meget i det Enkelte, saa at der er indflydt Adskilligt, som ligger temmelig langt fra selve Hovedspørgsmaalet og nærmest har Betydning for den vediske Mythologi i Almindelighed. Selve Opgaven er imidlertid tilfredsstillende og fuldstændig besvaret i de to sidste Kapitler, som omhandle Vritra-Sagnet i Vedaerne og i Mahábhárata, der modsættes hinanden. Efter i sidste Kapitel at have gennemgaaet de Kildedsteder i Mahábhárata, som ere af nogen Betydning, har Forfatteren tabellarisk sammenstillet alle de enkelte, i Beretningerne forekommende, Momenter i Mythen om Vritra, hvorefter han kritisk sonderer, vejer og forklarer de Dele, hvoraf den bestaaer, og sluttelig giver en Oversigt over Mythen i dens tre Hovedstadier i Rigveda, Bráhmaerna og Mahábhárata. Afhandlingen gaaer saaledes i Virkeligheden ikke lidet ud over den stillede Opgave, idet den snarest maa siges at behandle Udviklingen af den ældste indiske Mythologi i Almindelighed og af Vritra-Sagnet i Særdeleshed. Den er i det Hele et saa betydeligt Arbejde, at vi, uden at lægge nogen Vægt paa visse Mangler i formel Henseende, anse den for fuldt værdig til at belønnes med Universitetets Guldmedaille.

Den anden Afhandling har til Motto: »Der er kun Mulighed for den rette Forstaaelse af det indiske Folks Udvikling, naar det fastholdes, at dette Folk er vandret der ind i Landet, har kjæmpet sig frem Fod for Fod og

først efterhaanden har tillæmpet den medbragte Sæd og Skik efter det nye Hjemme Natur«. Forfatteren af denne Afhandling har vel med stor Flid samlet de vedkommende Bevissteder i Mahábhárata og ogsaa faaet de enkelte Momenter i Mythen frem, men Enkelthederne ere ikke sammenarbejdede, og vi faae ingen klar Oversigt over Mythen i dens Helhed. Hertil kommer, at hans Forstaaelse af Texten er meget ufuldkommen, idet han aabenbart mangler den fornødne Sikkerhed i Sprogets Fundamenter; hans Opfattelse og Gjengivelse af de enkelte Steder bliver derfor ofte dels meget løselig, dels helt upaalidelig. Endelig er hans Behandling af Modersmaalet heller ikke roesværdig; hans Stil ligger i det Hele taget temmelig lavt, og man finder endogsaa Forsyndelser mod Sproget som ingen Student burde gjøre sig skyldig i. Vi tro derfor ikke at kunne tilkjende Forfatteren nogen Belønning, men anerkjende iøvrigt den videnskabelige Interesse og Stræben, han har lagt for Dagen.

Kjøbenhavn i Marts 1891.

V. Fausbøll.

Vilh. Thomsen.

VI. *De romansk-filologiske Afhandlinger.* Til Besvarelse af Universitetets Prisopgave i romansk Filologi for Aaret 1889—90: »Helgenlegenderne i den oldfranske Digtning« — er der indkommet fire Afhandlinger, der alle vidne om flittigt Studium.

I Afhandlingen med Motto: »Ut possumus, quando ut volumus non licet« giver Forfatteren først, i en almindelig Del, en historisk Oversigt over Helgenlegendens Oprindelse og Udvikling, den latinske Hagiografi, de orientalske Legender, Visionslitteraturen o. s. v. Derefter følger en almindelig Fremstilling af den franske Legende-Litteratur i to Afsnit: den episke og den dramatiske Behandling af Legenden. I den specielle Del gennemgaaes i første Kapitel Apostlene og andre Christi Samtidige, i andet Kapitel de franske Helgenger, i tredje Kapitel Helgenlegender fra andre europæiske Lande, i fjerde Kapitel orientalske Legender. Forfatteren giver i sin ret omfattende Fremstilling en rolig, klar og overskuelig Udsigt over sit Æmne: og, da hans Afhandling, i hvilken navnlig fremhæves Behandlingen af saint Léger og Maria Ægyptiaca, i det Hele vidner om udstrakt Litteraturkendskab og har gode bibliografiske Oplysninger, kunne vi ikke Andet end tilkjende ham Guldmedaillen.

Den anden Afhandling med det fra Bollandisterne laante Motto: »Corde et animo« er, efter Forfatterens Oplysning, skreven i Paris. Som Følge heraf har Forfatteren havt den Fordel at have havt Adgang til rig Benyttelse af Manuskripter og her ukjendte Tryk. Han har saaledes kunnet give en betydelig fuldstændigere Meddelelse om franske Helgenlegender, trykte og utrykte, hvad der giver hans overordentlig udførlige specielle Del et positivt Fortrin. Han har rigtignok ikke særlig omtalt den latinske Hagiografi og har været noget knap i sin almindelige Del, der dog indeholder værdifulde Bemærkninger, men da hans Fremstilling af adskillige Helgeners Levede (f. Ex. sainte Christine, saint Christophe, saint Thibaut, Thomas de Biville, saint Denis) særlig vidner om Selvstændighed i Behandlingen, og hans Oplysninger om og Meddelelser fra Manuskripterne ere af stor Interesse for Romanister, der ville gjøre et specielt Studium af de franske Helgenlegender — eksempelvis nævne vi, at han har fundet to for Gaston Paris ubekjendte poetiske Redaktioner af saint Christophe — skønne vi, at der ogsaa bør tilkjendes ham en Guldmedaille.

Forfatteren til Afhandlingen med Motto »Ultra posse nemo obligatur« fremhæver udtrykkelig i sin Indledning de Vanskeligheder, der her i Byen ere forbundne med en omhyggelig Besvarelse, da man f. Ex. ikke engang i det store kongelige Bibliothek finder Poquet's »Miracles de la sainte Vierge par Gautier de Coinsy« (1857). Han har, istedetfor Inddelingen efter Legendernes Hjemsted, foretrukket at dele dem i de episke, de lyriske og de dramatiske. Med Hensyn til de dramatiske, har han med fuld Ret henvist til Petit de Jullevilles Værk »Les Mystères«, men forøvrigt kun fremhævet

nogle Hovedpunkter. Hans Fremstilling er ikke saa klar og omhyggelig som den i den første Afhandling, men der er et Par Punkter af virkelig Interesse, som han er ene om at udhæve, nemlig Hetære-Legenden (Thaïs, Marie l'Egyptienne o. s. v.), med Hensyn til hvilken han dog vistnok burde have begrundet sin Anskuelse paa en noget solidere Maade, samt det andet Punkt, som han særlig bestræber sig for at belyse, nemlig den gjensidige Paavirkning af Legenden og Epopeen. Med Hensyn til enkelte Helgeners Levnede (saint Eustache, saint Dominique og Jean le Paulu) kan man vel anvende, at Behandlingen er noget svag; men i det Hele er det saa godt og let læselig en Afhandling, at den fortjener Accessit.

Forfatteren til den fjerde Afhandling, med Motto »Chi disse la leggenda ancora storia ideale, non disse vero se non in parte; la leggenda ancora storia reale« — har givet en overordentlig lovende Plan; og hvis han ikke var bleven overvældet af Træthed og Sygdom, men havde kunnet udføre Arbejdet paa samme Maade som den Begyndelse, han har indsendt (254 Kvartsider), i hvilken han væsentlig har skrevet om Legenderne om Christi Samtidige, men ikke er naaet ret langt ind i de egentlige Helgenegender, vilde han ubetinget have gjort sig værdig til Prisen. Da der nu foreligger et Fragment, maa vi indskrænke os til at udtale vort bedste Haab om hans videnskabelige Fremtid, der maaske ogsaa vil bringe det nu udførte Arbejde frem i fuldført Skikkelse.

Kjøbenhavn i Februar 1891.

Thor Sundby.

Kr. Nyrop.

VII. *Den matematiske Afhandling.* Af Universitetets i December 1889 stillede matematiske Prisopgave: »Betydningen af totale Differential-ligninger med 3 Variable af første Orden og af første eller anden Grad og saadanne Ligningers Integration ved to eller én Ligning forklares. De Ligninger af disse Arter, som i et retvinklet Koordinatsystem fremstille enten et Komplex af rette Linier af første Orden eller Komplexet af de rette Linier, som Fladerne

$$Ax^2 + By^2 + Cz^2 + K = 0$$

$$\text{og } A_1x^2 + B_1y^2 + C_1z^2 + K = 0$$

kjære i harmonisk forbundne Punktpar, ønskes anvendte dels til Bestemmelse af Kurver, hvis Tangenter høre til et af disse Komplexer, dels til Uddelelse af geometriske Egenskaber ved Komplexerne« — er en Besvarelse med Motto: »Ut desint vires, tamen est laudanda voluntas« overgivet til vor Bedømmelse.

I dette Arbejde gives tilfredsstillende Svar paa de vigtigste Spørgsmaal om Ligningens Integration og om Komplexet af første Orden. Paa Underøgelsen af det omspurgte Komplex af anden Orden gjøres ogsaa en god Begyndelse, navnlig ved Bestemmelsen af Ligningerne for Singularitetsfladen og de til denne hørende Integralkurver. Med den Opfindsomhed og gode Opfattelse baade af Ligninger og af Rumformer, som Forfatteren i det Hele lægger for Dagen, vilde han sikkert have været istand til ogsaa at bringe Noget ud af en Undersøgelse af denne Flades og Kurvernes Stilling mod de givne Flader, og hvad der ellers kunde ligge nærmest for, hvis han ikke, som han selv siger, havde forsømt at gjøre sig bekendt med Plücker's Fundamentalundersøgelser om Komplexer af anden Orden. Istedetfor at have disse til Vejledning i den foreliggende specielle Undersøgelse gjør han et mislykket Forsøg paa at bevise nogle af Plücker's almindelige Hovedsætninger, hvis Indhold andenstedsfra var ham bekendt.

Paa Grund af de urigtige eller dog ufuldstændige Slutninger, hvori han under dette Forsøg gjør sig skyldig, og paa Grund af, at han derved har ladet sig hindre i at føre den foreliggende Undersøgelse saa vidt, som det maatte ønskes, turde vi ikke tilkjende Forfatteren den udsatte Pris, selv om vi kunde se bort fra den Mangel paa Modenhed, som lægger sig for Dagen i Fremstillingsformen. Vigtige Momenter i Bevisførelsen overlades saaledes ofte til Læserens Gjetning efter nogle altfor ubestemte Antydning-

ger. Da Forfatterens Tankegang dog, naar man faaer fat paa den, ikke blot er let og behændig, men paa den nævnte Undtagelse og nogle andre Misforstaaelser nær er rigtig og forstandig, fortjener det forelagte Arbejde fuld at paaskjønnes med et Accessit.

Kjøbenhavn den 13de Marts 1891.

Thiele.

Julius Petersen.

H. G. Zeuthen.

VIII. *De kemiske Afhandlinger.* Som Besvarelse af Universitetets 1889 stillede Prisopgave i Kemi: »Der gives en Oversigt over de Metoder som i det sidste Decennium ere blevne foreslaaede og bragte i Anvendelse til Bestemmelse af Molekulernes relative Vægt«, er der indkommet to Afhandlinger, den ene med et Motto af Lothar Meyer:

»Durch die Einführung physikalischen Methoden auf chemische Probleme wurde die Chemie erst zur exacten Wissenschaft, zur ebenbürtigen Schwester der Physik«;

den anden med Mottoet:

»Exempla multa opus sunt«.

Forfatteren af den første af disse Afhandlinger har ikke indskrænket sig til at besvare selve den stillede Opgave, men tillige givet en udførlig Oversigt over de Forbedringer, vort hidtil vigtigste Middel til Fastsættelser af Molekulernes relative Vægt, nemlig Damptæthedbestemmelsen, er undergaaet i det nævnte Tidsrum, og de vigtigste Resultater, disse forbedrede Metoder have ført med sig. Men derpaa giver han en i det Hele udtømmende Oversigt over de nye Metoder, som gaa ud fra Opløsningers fysiske Forhold, og som bero paa, at æqvimolekulære, tilstrækkeligt fortyndede Opløsninger af forskellige Stoffer i samme Opløsningsmiddel have samme Frysepunkt, samme Dampspænding, samme Kogepunkt og samme osmotiske Tryk, forsaavidt ikke særegne Forhold (særegne Dissociationer eller Associationer) gjøre sig gjældende. Udførligst dvæler han med Rette ved Frysepunktsdepressionen, men giver dog ogsaa en ret udførlig Fremstilling af de Metoder, der bero paa Dampspændingens Formindskelse, Kogepunktets Forhøjelse og dets osmotiske Tryk. Heller ikke undlader han at fremhæve de til Grund liggende Theorier, men her har Besvarelsen dog en svag Side idet Forfatteren blot anfører de af van't Hoff og Arrhenius opstillede Theorier, men ikke udvikler den Tankerække, som har ført dem og Planck til disse Theorier, eller forsøger en Kritik af disse. Det maa dog indrømmes at dette Æmne i og for sig ligger lidt fjernt baade for Kemikere og for Fysikere, og at de Forestillinger, der skulle finde Udtryk i disse nye Theorier, endnu ingenlunde ere optagne som sikre og fæstnede i Videnskaben. Derimod fortjente den elektriske Ledningsevne af Elektrolyten i Opløsning sikkert en udførligere Behandling, ikke blot fordi de i denne Hensende især af Kohlrausch og Ostvald vundne Resultater i den Sidstnævntes Hænder ere blevne en af de vigtigste Støtter for de nye Theorier, men ogsaa fordi de ad denne Vej er forsøgt direkte at bestemme forskellige Stoffers Molekulærvægte, som ellers ere vanskeligt tilgængelige. I det Hele synes det, som om Opgavens Æmne har været nyt for Forfatteren, saa at han ikke har formaaget at gjengive det med fuld Klarhed; men den Dygtighed og Interesse, hvormed han har arbejdet sig ind deri, og den Fuldstændighed, han har opnaaet i alle de Afsnit, han behandler, forekommer os at gjøre Afhandlingen værdig til at belønnes med Guldmedaillen.

Den anden Afhandlings Forfatter har ligeledes omfattet sit Arbejde med stor Interesse; men det synes, som om han ikke har havt Lejlighed til at sætte sig tilstrækkelig ind i det omfattende Æmne, saa at visse Partier af hans Afhandling næsten ligne en Materialsamling, som han ikke ret har faaet bearbejdet. Det er væsentlig paa dette Punkt, at Afhandlingens Svaghed ligger. Først paa et temmelig sent Standpunkt synes han at have faaet Øjet op for de Theorier, som forklare Raoult's Arbejder, og derfor følger han denne Forsker i alle hans famlende Forsøg paa at forklare de ypperlige Forsøgsresultater og indordne dem under almindelige Love. Derimod see

lenne Afhandlings Forfatter med særlig Forkjærlighed at have sat sig ind i Forsøgenes Praxis, og overalt, hvor denne Side af Sagen behandles, er han heldigere end den første Afhandlings Forfatter. Dette har ogsaa givet sig Udtryk saavel i omhyggelig udførte Tegninger af Apparaterne som i, at man selv har udført en ikke ringe Række Forsøg paa Bestemmelser af Molekulærvægte efter Frysningsmethoden og er kommen til smukke Resultater. midlertid lader dog selve den theoretiske Del af Afhandlingen saa meget tilbage at ønske, at vi kun kunne indstille denne Forfatter til et Accessit.

Den 13de Marts 1891.

Julius Thomsen. S. M. Jørgensen. C. Christiansen.

De for Aaret 1890—91 udsatte Prisopgaver vare:

1. Theologi. Fremstilling af Holger Rosenkrantz's Liv og Theologi.
2. Lovkyndighed. At fremstille de statsretslige Betingelser for Traktaters gyldige Afslutning efter Danmarks og andre Landes konstitutionelle Forfatninger.
3. Statsvidenskab. Der ønskes en historisk Undersøgelse om Forandringerne i Rentefoden her i Landet siden Midten af forrige Aarhundrede samt om Aarsagerne til disse Forandringer.
4. Lægevidenskab. Der ønskes en historisk-kritisk Fremstilling af Drainagens Anvendelse i Kirurgien.
5. Filosofi. Der ønskes en kritisk Fremstilling af de nyeste psykologiske Undersøgelser, som ere af Betydning for Æstetiken.
6. Historie. Roms Forhold til Karthago i Tiden mellem den første og den anden puniske Krig.
7. Klassisk Filologi. De usu temporum præteritorum apud Homerum. Om Brugen af de forskjellige Fortidsbetegnelser hos Homer.
8. Østerlandsk Filologi. At fremstille den arabiske Lexikografi's Udvikling fra de ældste, os bevarede orientalske Kilder indtil dens i Nutiden fremtrædende Form.
9. Nordisk Filologi. Natursans og Naturskildring i dansk Digtning ned gennem Tiderne.
10. Engelsk Filologi. En Skildring af oldengelsk Poesi fra den ældste Tid indtil den normanniske Erobring, dens konstruktive Særkjende og litterære Værd. Den kritiske Behandling maa illustreres ved tilstrækkelige Prøver, oversatte i Prosa eller Vers.
11. Kunsthistorie. Af vore Samlinger af originale Antiker udvælges et Antal af omtrent 30 forskjelligartede Værter, som kunne ansees for de fortrinligste i kunstnerisk Hensende; de beskrives og forklares, og deres kunsthistoriske Plads bestemmes.
12. Astrologi og Matematik. Gauss' Betydning for Taltheoriens Udvikling.
13. Fysik og Kemi. A. Kundt har i Poggendorffs Annalen der Physik og Chemie, Bd. 127. 1866, angivet en meget bekvem og nøjagtig Methode til Bestemmelse af Lydens Hastighed. Denne Methode ønskes anvendt til Undersøgelse af Lydens Hastighed i enkelte Luftarter og Blandinger af disse; de fundne Resultater sammenlignes med de Værdier, som Theorien fordrer.
14. Naturhistorie. Der ønskes en sammenlignende Undersøgelse af vore indenlandske haleløse Paddearters Larver, som oplyser baade deres successive Ændringer og de Mærker (Karakterer), som paa de forskjellige Udviklingstrin kunne benyttes til at skjelne mellem Arterne. Besvarelsen maa ledsages enten af oplysende Afbildninger eller af Exemplarer og Præparater.

VI. Akademiske Promotioner.

I Aaret 1890—91 have 14 Promotioner fundet Sted, idet der er tildelt en den theologiske Doktorgrad (ved Æresdiplom), syv den medicinske og fem den filosofiske Doktorgrad samt en den theologiske Licentiatgrad.